

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre . 12 kor. Félévre . . . 7 „	Felelős szerkesztő: Dr. HOLITSCHER SZIGFRID budapesti kir. közjegyző.	Szerkesztőség és kiadó- hivatal Budapest, VI, Andrásy-út 1.
--	---	---

Tartalom. A hagyatéki tárgyalások díjátalánya és az új illetéktörvény. — Közjegyzők naptára. — Felsőbirósági határozatok. — Közlemények.

A hagyatéki tárgyalások díjátalánya és az új illetéktörvény.

A közjegyzői karnak tudvalevően régi jogosult panasza, hogy a hagyatéki ingatlanok leltári értékelése legtöbb esetben megközelítően sem felel meg azok valóságos forgalmi értékének.

Fölösleges bővebben fejtegetni azt, hogy az éppen említett visszás tény a közjegyzői keresetre nézve mennyire sérelmes és káros. Elegendő arra a sokat, de mindedig hiába panaszolt jogszolgáltatási curiosumra utalni, hogy nálunk az okiratszerkesztést, tehát a kir. közjegyző tulajdonképeni hatáskörét, csaknem kizárólag az államhatóság által megtürt, sőt szabadalmazott zugirászat látja el, úgy hogy a közjegyzőségek kilencztizedrészének a keresete majdnem teljesen az átvitt hatáskörből eredő hagyatéki tárgyalásokra van szorítva, még pedig a nevezetes „adóalapon való értékelés“ külön curiosuma mellett, mely a díjtalan hagyatékok mesterséges productiojára annyira alkalmas, és olyan díjszabás mellett, melyet már sok év óta, de kivált a jelenlegi életviszonyok közt, ismét csak külön, szomoruan nevetséges curiosumnak lehet tekinteni.

Negyedszázaddal ezelőtt, amikor a törvény — az általánosan kötelező hagyatéki tárgyalás könnyed elejtésével, ellenben az örökösödési bizonyítvány szinte erőszakolt fenntartásával — a közjegyzőnek már akkor is igen mérsékelt hagyatéktárgyalási díj-átalányát megállapította, ennek a kiszabásánál akkorában bizonyára nem abból indult ki, hogy a hagyatéki ingatlanoknak legtöbb esetben csak holmi fictiv, a valóságot meg sem közelítően alacsony becsűje kerül majd bele a leltárba, hanem — természetesen az akkori forgalmi és megélhetési viszonyok számbavételével — feltehetően kiindult a törvény abból, hogy a közjegyzői hagyaték-rendezés díjának és ezzel junctim a kincstári illeték kiszabásának olyan leltár fog közös alapul szolgálni, mely a hagyatéki ingatlanok valódi forgalmi értékét tünteti fel.

Ámde hogy ez a várakozás a gyakorlatban mily kevéssé teljesült és hogy az ebből előállott visszás helyzet az időviszonyok teljes megváltozásával mennyire kiélesedett, erre sem kell itt behatóbban kiterjeszkednem; épp oly kevéssé tartom szükségesnek, hogy arra a szintén eléggé ismert körülményre is bővebben utaljak, hogy a hagyatéki vagyontárgyak becslése körül előállott állapotot az arra vonatkozólag kiadott kormányrendeletek egész sorának ki nem elégítő, sőt egymásnak ellentmondó szövegezéséből eredt téves s ellentétes magyarázatok és ezeket kiaknázó visszaélések már régóta egymagukban véve is tarthatatlanul bonyoldalmassá s sürgős reformra szorulóvá tették.

Jellemzőként e részben csak annyit, hogy amikor azok a mindnyájunk előtt, mindennapos észlelet és keserves tapasztalás útján, eléggé ismeretes állapotok évtizedeken át arra vezettek, hogy hagyatéki ingatlanok fictiv értékű leltári becsűje révén szinte állandóan jogtalanul és súlyosan károsodott illetékkövetelésében a kincstár és keresetében a közjegyző, — olyan belügyministeri rendelet is akadt, mely — egy előbbi rendelkezés hatályon kívül helyezésével — a leltározó közegeket oly becsülésre utasította, ami által úgy az örökösödési illeték kirovásánál, mint a közjegyzői díjak kiszámításánál, „az érdekelt felekre jogtalan anyagi hátrány ne hárulhasson.“ Ennek a ministeri rendeletnek a „felekért“ aggóató atyáskodását — mely azonban a kincstár és a közjegyzőség jogosult érdekeit figyelmen kívül hagyta — valamint annak ismét nem eléggé tájékoztató rendelkezéseit, a leltározó közegek természetesen sok esetben újból és szívesen félreértették és arra

magyarázták, hogy az a rendelet *a korlátlanul szabad becslést* írta elő, vagyis megengedte, hogy a hagyatéki ingatlan még az 1887. évi XLV. t.-cz. szerinti adóalapon kinyomozott *legkisebb értéknél is kevesebbre* becsültessek. Ujabb sikeres lépés arra, hogy a kincstárra és a közjegyzőre, — sub titulo: „felek érdeke“ — még az addig megengedettnél is nagyobb és jogosulatlanabb anyagi hátrány hárulhasson.

Ezek kapcsán csak melleleg kívánom érinteni azt az általános és a hosszú abusiv gyakorlat által szinte sanctionált visszaélést, hogy a hagyatékhoz tartozó *ingóságok* csak legritkább esetben leltározatnak, hanem egyszerű *eltitkolás* útján vonatnak ki az illetékezés alól és kapcsolatosan az alól is, hogy a közjegyzői tárgyalási díjfizetés alapjául szolgáljanak. Nem kell magyaráznom, hogy a közjegyző jogos keresetének milyen mérvű mesterséges csorbítását jelenti az a — kivált nagyobb hagyatékoknál divó — mindenképen valószínűtlen, legtöbbször még a köztudomással is ellenkező és rendszerint minden jogkövetkezménytől mentes „bejelentés“ is, hogy értékpapírok, drágaságok, bútorok, követelések stb. egyszerűen „nem maradtak.“

Igaz ugyan, hogy az örökösödési törvény 40. §-ának megfelelően az életbeléptető rendelet 38. §-a azt írja elő, hogy a leltározó közeg köteles a hagyatékhoz tartozó vagyont *hivatalból* kinyomozni, de egyrészt sem törvény, sem rendelet nem ad a leltározónak kellően hathatós módot s eszközöket arra, hogy az ingó vagyonállapotot még csak megközelítően is kiderítthesse, másrészt nálunk, az írott malaszt birodalmában, a leltározással megbízott közegek egy bizonyos részének tán nem is lenne kívánatos, mert esetleg még kellemetlen akadályul szolgálhatna arra, hogy a „kedélyesebb“, vagyis elnézőbb vagyonösszeírás megteremhesse pengő jutalmait. Sapiienti sat.

Ezek szerint tehát a gyakorlatban úgy áll a dolog, hogy tisztán a hagyatéki vagyon formáján mulik az, hogy az örökösöket mennyi kincstári illeték és közjegyzői tárgyalási díj terheli, ha ugyan ezekkel a terhekkel egyáltalában megróhatók. Vagyis ha az örökhagyó után ingatlan vagy más látható vagyon maradt, akkor annak legalább valamelyes — bár a valóditól rendszerint messze elmaradó — értéke után fizettetik illeték és díj, ellenben ha az ugyanolyan értékű hagyaték csak ingókból, tehát eltitkolható vagyontárgyakból áll, akkor igen sok esetben csakis az érdekelték

tetszésétől és a községi leltározóknak, mondjuk, lelkiismeretességétől függ az, hogy kap-e egyáltalában illetéket a kir. kincstár és tárgyalási díjat a kir. közjegyző.

Ezen a szembetűnő visszásságon kétségtelenül sokan gondoltak már, de bizonyára senkinek sem sikerült még kiderítenie annak az okát, hogy az éppen említett primitív, magyarán mondva: kijátszásnál, ha már védtelenül is hagyták a jogszolgáltatás mostoha gyermekét, a közjegyzőt, hogyan és miért van az, hogy a kincstár, mely különben imponáló körültekintéssel és erélylyel tudja fölfedezni és kiaknázni a jövedelmi forrásait, épp a fentebbi esetben feltűnő nembánomsággal mulasztotta el eddig is, és ugylátszik, mellőzni akarja ezután is azt, hogy annyira vitális érdekeinek megfelelő érvényt szerezzen.

Ezen utóbb említett mulasztás pótlásáról ugyanis, — amit e helyt kívánok konstatálni — az új törvénynek (1916. évi XXVII. t.-cz.) az ingatlanok értékének megállapítását tárgyzó része (II. fejezet) nem rendelkezik, mert az az intézkedése, melynek alapján a pénzügyi hatóság, a leltári becsértéknek hatósági becslés útján való helyesbítését követelheti, érthetetlenül és semmiesetre sem helyesen, csakis ingatlanokra vonatkozik.

Ezzel szemben azonban igazán nem szorul bizonyításra az, hogyha a törvénynek az a kifejezett célja, hogy az államkincstár jövedelme szoporítható legyen és e célból illetéktöbblet elérhetése végett a hagyatéki ingatlanok értékét is a valóságnak, vagyis a helyi forgalomnak megfelelően kell megállapítani, akkor a logika követelményeinek vajmi kevésbé felel meg az, mikor a törvény a jövedelmet fokozó célzatnak feltűnő elejtésével és így igen tetemes kincstári illetékjövedelemről való szinte könnyelmű lemondással, a hagyatéki ingókat illetőleg *ezentul is* megtűri azt az absurd lehetőséget, hogy azokat nemcsak önkényesen lehessen becsülni, hanem a leltárból egyszerűen ki lehessen hagyni és ezáltal az illetékezés alól teljesen ki lehessen venni.

Körülbelül egy évtizeddel ezelőtt e sorok írójának alkalma nyílt, hogy a hagyatéki ingatlanok becslése tárgyában a pénzügyi kormánytól előterjesztést tehessen. A kincstár és a közjegyzők érdekeire nézve egyaránt sérelmes helyzet kifejtésével, behatóan megokolt emlékiratban tett a hagyatéki ingatlanok valódi forgalmi értékének becslés útján való megállapítására körülbelül olyan tartalmú részletes javaslatot, mint amelyet a fentebb idézett törvény

legutóbb megvalósított, mégis azzal az eltéréssel, illetve azzal a kapcsolatos és ki is fejezett célzattal, hogy a valódi forgalmi értékben felveendő becsü **egyaránt** szolgáljon alapul *úgy a kincstári illeték kiszabásánál, mint a közjegyzői tárgyalási díj megállapításánál is.*

Azt az elégtételt azonban, melyben cikkiró azáltal részesült, hogy jelzett javaslata a törvényben nagyrészt elfogadásra talált, jelentékenyen apasztja az a különben eléggé jellemző tény, hogy a pénzügyi kormányzat a saját szénájának rendes szárazratételével a javaslatból csakis azokat az intézkedéseket vétette át a törvénybe, melyek *a kincstár* érdekeinek megóvására szolgálnak, ellenben egyáltalában nem érdeklődött aziránt, hogy a hagyatékot rendezett közjegyző miként juthat díjának ahhoz a többletösszegéhez, mely őt a leltári becsérték utólagos rectificatiója folytán méltán megilleti. Nota bene az a közjegyző, akinek törvényes kötelességévé van téve, hogy a kincstár érdekei fölött őrkdjék.

Egyébként a kincstárnak az a joga, hogy abban az esetben, ha a hagyatéki ingatlanok leltári becsértékét a valóságos forgalmi értéknél szembetűnően csekélyebbnek találja, az értéknek becslés útján való megállapítását követelheti, az 1887. évi XLV. t.-cz. életbelépte előtt is megvolt, azzal az eltéréssel, hogy az ingatlanok értéke nem, mint most, hatósági szakértői becsü, hanem birói becsü alapján állapított meg, és a kincstár csak a birói becslés költséges és hosszadalmas volta miatt nem élt ezzel a jogával. De, tapasztalás szerint, a becsléstől bizonyos esetekben eltekinteni mégsem lehet, kivált — az adómentes ingatlanoktól eltekintve — az olyan ingatlanoknál, melyeknek értékükhöz képest az adójuk elenyészően csekély.

Ilyen esettel elég gyakran találkozunk valamennyien a közjegyzői tárgyalás elé kerülő leltárakban, de még ezen általános esetek közül is kirí tán az, amely e sorok íróját foglalkoztatta hivatalosan a közelmúltban és melynél az fordult elő, hogy egy, a budapesti I. kerületi Naphegyen fekvő háztelekrész, melyre két fővárosi pénzintézet 12,500 koronát adott kölcsön, a hagyatéki leltárban adóalapon 111 kor. 46 fill.-re becsültetett!

A bélyeg- és illetékekre vonatkozó törvények és szabályok némely rendelkezéseinek módosításáról szóló, e helyt már idézett 1916. évi XXVII. t.-cz. II. fejezete (4. §), mely az 1887. évi XLV. t.-cz. 3. §-ának hatályon kívül helyezésével, a hagyatéki

ingatlanok értékének megállapítására nézve is intézkedik, tudva-levően kimondja azt, hogy oly esetben, ha az ingatlanoknak a hagyatéki leltárba felvett becsértéke a helyi forgalom értékénél szembetűnően csekélyebb, a pénzügyi hatóság jogosítva van az ingatlan értékének hatósági szakértői becslés útján való megállapítását követelni.

Abban az esetben tehát, ha a becslés a hagyatéki ingatlanoknak a helyi forgalomnak megfelelő *nagyobb értékét* deríti ki, mint amilyet a *leltári becsű* feltüntet, a pénzügyi hatóság az örökösödési illetéket ama nagyobb érték után szabja ki.

Eltekintve már most attól a körülménytől, hogy az új törvény által említett „szembetűnő aránytalanság“ tulajdonképen a legtöbb esetben, tapasztalás szerint megvan, amiért is az egyoldalt fenyegetett szigor (birság terhe melletti lelkiismeretes bevallás), másoldalt az enyhe megalkuvás (a féllal való megállapodás megkísérlése) végletei helyett — már csak a törvény jövedelemszaporító célzatára való tekintettel és az eljárás komolysága s egyszerűsítése érdekében is — helyesebb lett volna tán kereken kimondani, hogy a hagyatéki ingatlanokat forgalmi értékben kell leltározni, a gyakorlatban az az anomália áll elő, hogy az új törvény módot ad ugyan arra, hogy a hagyatéki ingatlanok leltári értéke helyesbítették vagyis felemeltessék, de nem nyújt módot és alkalmat arra, hogy abból folyóan s azzal kapcsolatban, a *hagyatéki ügyet már letárgyalt kir. közjegyző díjátalányának ahhoz a többletéhez megfelelően hozzájuthasson, mely őt a hagyatéki leltár ama hivatalos helyesbítése, vagyis értékfelemelése révén kétségtelenül jogosan megilleti.*

Mert ha már az 1894. évi XVI. t.-cz. 55. §-ának az a rendelkezése, hogy a közjegyzői tárgyaláson a leltárt a felek közbenjöttével *meg kell állapítani*, kétségtelenül arra mutat, hogy az előzően felvett leltár csak ideiglenesen tájékoztató természetű, akkor az új illetéktörvény által előírt hatósági érték helyesbítés szintén nyilvánvalóan arra vall, hogy azon becsű tekintetében *végleges leltárnak*, aminek az értékét az örökösödési törvény 117. §-a a közjegyzői díjszámítás alapjául veszi, ily esetben természetesen *csakis azt a leltárt lehet és kell tekinteni, amely, a becslés megtörténte után, a a pénzügyi hatóság reviziós eljárásának eredményeként jelentkezik.* Következésképen a közjegyzőnek a leltár ezen helyesbítése esetén feltétlen joga van ahhoz, hogy hagyatéktárgyalási díjátalányát azon

becsérték után követelje, melyet az a végérvényesnek tekintendő leltár feltüntet; jogosítva van tehát a közjegyző arra is, hogy annak a *díjtöbbletnek az utólagos megállapítását és pótlólagos kifizetését* követelje, mely az átadó végzésbeli megállapítás alapjául szolgált és a kincstári becslés által kinyomozott leltári értékek közt *külön-bözetként* mutatkozik.

A méltányosságról nem is szólva. alig hiszem, hogy a közjegyzőnek ezen jogosultsága ellen bármily számbavehető okot lehessen felhozni.

Nézetem szerint legfeljebb csak az a *legális út és mód* kerülhet szóba, amelyen a közjegyző az őt megillető *díjkiegészítés* esetén a többletösszeghez hozzájuthat.

Ezen modus precedendi dolgában jelen sorok írójának még a szóbanforgó új törvény megszavazása előtt Országos Egyletünk közp. bizottsága elé terjesztett több alternatív indítványát, sajnos, nem sikerült ugyan elfogadtatnia, de ezáltal nem szabad magát felmentettnek tartania az alól a kötelesség alól, hogy ebben a, kivált a vidéki közjegyzők anyagi érdekeit jelentékenyen érintő ügyben a sikeres megoldás elérhetését újból megkísérelje.

Az ellenvetések közül különben — ha ugyan ilyeneknek közjegyzői részről egyáltalában lehet helye — tán legkevésbé fogadható el az, hogy a szóbanforgó leltárhelyesbítés előreláthatólag csak ritkán fog előfordulni, mert — eltekintve attól, hogy ez csak mivel sem indokolt feltevés — éppen ellenkezőleg, az államkincstárral szemben már most is támasztott igények óriási s előreláthatóan ezentul még mind rohamosabbá váló növekedésével, mindinkább valószínűvé lesz a pénzügyi hatóságoknak az a törekvése, hogy a kincstári jövedelmek, az örökösödési illetékek révén is lehetőleg tetemesen fokoztassanak, amire már eddig is nem egy jellemző intézkedés enged jogos következtetést.

* * *

Ezek után a *hagyatéktárgyalási díjtöbblet pótlólagos megállapíttatása* céljából a következő eljárást javaslom.

Kiindulok a hagyatéki bíróságnak abból a szerepéből, amire a törvény, az örökösödési illeték biztosítása végett, a pénzügyi hatósággal való érintkezésben, a bíróságot amúgy is kötelezi.

Amikor ugyanis a *hagyatéki bíróság* átadó végzésével a hagyatékot az osztály értelmében átadja és ennek alapján a telekkönyvi bejegyzések elrendelése és foganatosítása végett a telekkönyvi hatóságot megkeresi, egyidejűleg, a tárgyalási jegyzőkönyv kivonatát a hagyatéki kimutatással együtt, tudvalevően a kir. adóhivatalnak azzal a felhívással küldi meg, hogy ez az örökösödési illetéket szabja ki, az erről szóló fizetési meghagyást adja ki az örökösöknek és intézkedéséről a bíróságot 30 nap alatt értesítse, — továbbá azzal a kapcsolatos figyelmeztetéssel, hogyha az éppen említett értesítés az adóhivataltól meg nem érkezik, a bíróság, a jelzett határidő elteltével, az átadó végzés foganatosítására vonatkozó intézkedéseket az illetékre való tekintet nélkül fogja megtenni.

Az új illetéktörvény rendelkezése szerint a következő intézkedés már most az, hogy az *adóhivatal*, abban az esetben, ha azt észleli, hogy a hagyatéki ingatlanok leltári értékei a helyi forgalom értékénél szembetűnően csekélyebbek, erről az észleletéről — a törvény II. fejezete 4. §-ában jelzett eljárás esetleges foganatba vétele végett — a kir. pénzügyigazgatóságot (kir. központi díj- és illetékkiszabási hivatal) értesíti.

A *pénzügyigazgatóság* (központi díj- és illetékkiszabási hivatal) jogosítva van, vagy a leltári becsértéket az illeték kiszabása alapjául elfogadni, vagy az ingatlan értékének hatósági szakértői becslés útján való megállapítását követelni. Ezen becslés megajtése után pedig az illetéknek ez alapon leendő kiszabására utasítja az adóhivatalt, mely a felemelt becsérték alapján történt kiszabásról a feleket és a hagyatéki bíróságot értesíti.

Ezen közlés alapján a *hagyatéki bíróságnak* abban a végzésben, melylyel az örökösöket az illeték kifizetésének igazolására felhívja, az átadó végzésre való vonatkozással és annak kiegészítéseként, egyúttal meg kellene állapítania azt a hagyatéktárgyalási díjtöbbletet, mely a leltári becsértéknek, a pénzügyi hatóság által, a becslés következményeképpen eszközölt helyesbítése folytán előállott és a szokásos módon fel kellene hívnia a feleket arra, hogy ezt a díjtöbbletet a kir. közjegyzőnek fizessék ki.

Előrelátható az, hogy abban az esetben, ha a hagyatéki ingatlanoknak leltári értékét a pénzügyi hatóság szakértői becslés útján helyesbíti, vagyis felemeli, a hagyatékot átadó bírósági végzésben kitűzött 30 napos terminus alig fog elegendőnek mutat-

kozni arra, hogy az adóhivatalal azon belül az örökösödési illetéket, a pénzügyigazgatóság (központi díj- és illetékkiszabási hivatal) utasítása alapján, kiszabhassa, erről a feleknek a fizetési meghagyást kézbesíthesse s intézkedéseiről a hagyatéki bíróságot értesíthesse. Ámde az illeték biztosítására kitűzött 30 napos kiszabási és közlési záros határidőnek újabb 30 nappal leendő meghosszabbítására az örökösödési törvény életbeléptetését tárgyozó rendelet 36. §-a bizonyos esetekben már jelenleg is módot nyújt. Ezt a lehetőséget analogia útján a fenti esetre is lehetne és kellene kiterjeszteni.

Abban az esetben pedig, ha az történnék, hogy az adóhivatalnak a felemelt leltári értékről és az ennek alapján kiszabott illeték összegéről szóló értesítése mégis oly időben érkezik a bírósághoz, amikor ez — az épp említett közlésre való tekintet nélkül — az átadó végzésnek a telekkönyvi bejegyzésekre vonatkozó rendelkezéseit már foganatosította, minek következtében a bíróságnak már nem áll módjában az illetéket biztosítani, — ez esetben a hagyatéktárgyalási díjtöbbletet — **a pénzügyi hatóságnak minden esetben kötelező közlése**, ennek elmaradása esetén pedig a *közjegyző kérelme alapján* — a bíróságnak *hivatalból*, külön intézkedéssel kellene megállapítani.

* * *

A fentebb előterjesztett javaslatot — miután, ismétlem, álláspontunk jogszerűsége nem kerülhet kérdésbe, tehát legfeljebb csak a *formai keresztülvitel aránylag igen csekély munkát igénylő módzatairól* lehet szó, — minden különösebb nehézség nélkül lehetne megvalósítani.

Ehhez — nézetem szerint — tulajdonképen illetékes helyről eredő rendeleti intézkedésre nem is volna szükség, mert alig lehet kétségbevonni azt, hogy a legtöbb hagyatéki bíróság — szinte önként értetődően logikus kívánságunk igazságos és méltányos voltának belátásával — a közjegyző szóbanforgó díjtöbbletét, a fentebb javasolt módon, felsőbb helyről jövő utasítás nélkül is megállapíthatná és meg is állapítaná.

Ámde az erre irányuló eljárás egyöntetűségének biztosítása végett mégis czélszerűbbnek látnám azt, hogy az igazságügyi kormánynál nyomatékosan utaljunk arra az evidens sérelmünkre, hogy

az új illetéktörvényt életbeléptető pénzügyministeri rendelettel egyidejűleg az igazságügyi kormány részéről nem történt meg a kapcsolatos rendeleti intézkedés, mely az esetleges hagyaték-tárgyalási díjtöbblet utólagos megállapítását a közjegyző számára megfelelően biztosítja, és odahassunk, hogy ama sérelmünk a pénzügyi kormányzattal egyetértően, a bíróságokhoz és pénzügyi hatóságokhoz az eljárást illetően intézendő rendelet útján, lehetőleg minél előbb orvosoltassék.

Dr. Szécsi Ferencz
erzsébetfalvai kir. közjegyző.

Közjegyzők naptára.

Irta: *Dr. Kepes János*, győri kir. közjegyzőhelyettes.

A közjegyzők és közjegyzőhelyettesek részére és használatára készítendő naptár kettős célt szolgálna: gyakorlati és ideális célt. Fontos és hasznos kézikönyvünk lenne a mindennapi praxisnál. Lenne egy megfelelően összeállított naplónk előjegyzések részére, díjskálával, az új illetékfokozatokkal és egyéb fontosabb illetékszabályokkal, az új póstai díjszabállyal s mindazon tudnivalókkal, amelyek általában egy jó naptárt és egy jó szaknaptárt karakterizálnak. Egy szakszerűen összeállított naptár feleslegessé tenné sok kisebb-nagyobb szétszórtan megjelenő, jó drágán árusított rendeleteinket, vagy más jogszabálynak megvételét.

Az ideális célját abban látom a szaknaptárnak, hogy a közjegyzői állásoknak, közjegyzők és helyettesek kivonatos személyi adatainak, a kamarák s egyes közjegyzőségek ügyforgalmának vázlatos feltüntetésével végre tisztán látnók a közjegyzőség intézményét egységesen, élő formában. A múlt és a jövő fejlődés szempontjából ezen adatok a szakszerű kritikának, a megfontolt javaslattételnek, — ha összevontabb statistika alapján is, — mégis komolyabb alapját képezhetné. Megismernők élő organizmusát annak az institciónak, amelynek keretén belül a közjegyzők és közjegyzőhelyettesek, tekintélyes számban, egymással párhuzamosan haladó utakon, azonos életpályán haladnak. A naptár minden évben összefoglalóan közölhetné vezető embereinknek a

közjegyzői intézményre vonatkozó reformjavaslatait, felsorolhatná mindazon észrevételeket, melyek az intézmény mai szervezetéből, vagy a változó viszonyokból s fel-felmerülő egyes tényekből folyóan sérelmet és hátrányt állapítanak meg a közjegyzők és helyettesek egyetemére, az intézményre általában, vagy egyesekre vonatkozóan.

Az itt felvetett idea valószínűleg kiváltja majd egyik-másik kartárs urnak — talán jóindulatu — mosolyát, részben mert bürokratikus és pénzügyi okokból kivihetetlenek tartja a naptár megvalósítását, másrészt mert azt az intézmény fejlődése szempontjából feleslegesnek, vagy mással helyettesíthetőnek véli.

Igaz, hogy a kinevezési rendszer mai alkalmazása kevés reményt nyújt arra, hogy a ministeriumból szivesen kiadják a személyiekre vonatkozó és ügyforgalmi statisztikai adatokat. Ez azonban a szükséges adatok beszerzése tekintetében komoly akadálynak nem tekinthető. Ott vannak önkormányzati testületeink, kamaráink; ily közérdekű és gyakorlati kézikönyv létrejöttét lehetetlen, hogy szivesen ne látnák; a kamarákhoz fordulva a szükséges adatokat megkaphatnók. S itt különösen ki kell emelnünk, hogy vagy a Kir. Közjegyzők Közlönye, vagy az Országos Egyesület kiadásában kellene megjelenie a naptárnak; ha Közlöny, vagy az Egyesület, vagy a naptárt szerkesztő ezek megbízásából keresné meg a Kamarákat, biztosra kell vennünk, hogy visszautasításnak a megkeresés nem lesz kitéve.

Financiális szempont sem képezhet akadályt. A szerkesztésre vonatkozó megbízást bármelyik közjegyző, vagy helyettes csak megtiszteltetésnek fogja tekinteni; s miután a szerkesztés nagy munkával különben sem jár, annak díjazása egyáltalán nem okozhat gondot. Csak a szerkesztés körüli készkiadások csekély összege kell számításba jöjjön. Mindenesetre összekötetésbe kell lépni az ügyvédi naptárak kiadóival. Mert ezeknek a kiadóknak csak csekély papír- és fedélanyag-többletről kell gondoskodniok, miután a forma és minőség azonos lehet; azonkívül a naptár legnagyobb részét kitévő előjegyzési rész nyomása is azonos lehet. Sőt lesz más oly szövegrész, melynek közlése a közjegyzők naptárában is helyt foghat, így a bélyegfokozatok, kamatszámítási tabellák, havi naptár, az igazságügyi szervezetre vonatkozó adatok stb. közlése. Eltérés csak a speciálisan közjegyzői vonatkozású adatok kinyomatásában

lenne. S miután ez csak néhány ív kisedését jelenti, az ügyvédi naptár kiadójának érdemes lesz ezt a csekély szedési költség-többletet megkoczkáztatni, amidőn bizonyos, hogy 350—400 naptár-példányra biztos előfizetője, illetve vevője lesz. A kiadás kérdése a legrövidebb idő alatt elintézhető problema. Különösen akkor, ha a kiadó elé azzal állhatnánk, hogy néhány száz példány átvételére már előre kötelezték magukat megrendelőik.

A naptár létrejötte a gyakorlatiakon túl is jelentőséggel bírna. Mintegy symboluma lenne egy nagy szervezetnek. Állandóan a közjegyző asztalán állana, hisz tárgyalási előjegyzéseinket tartalmazná. Így egy oly mű lenne előttünk folytonosan, mely intézményünk élő szervezetét állandóan látható jelben összefűzi. Pedig nagyon is szükségünk van erre mindnyájunknak, bármily csekély jelentőségűnek látszó formában jelenjen is az meg, különösen akkor, amidőn az anyagi jog fejlődése s a jogi intézmények ki- és átalakulásának oly korszakát éljük, mely közönyösség esetén intézményünkben egy visszafejlődő tendenciájú, mellérendelt s mindinkább csekélyebb jelentőségű alakulatot formál; ellenben közös munka és koncentrált irányu erő kifejtés esetén a közjegyzői intézményből élő valósággá tenné annak teremtő elvét, szélesebb hatáskört adna az ügyletek létesítése s azok perenkívüli rendezése körül.

Miután ekként gyakorlati és elvi okok nyomatékosan sürgetik egy megfelelő naptár létesítését, a mielőbbi czélszerű megvalósíthatás érdekében helyes lenne, ha a Kir. Közjegyzők Közlönye legújabb számának megjelenését s illetve lehetőleg jóval december 31-dike előtt akár a Kir. Közjegyzők Közlönyéhez, akár e szerény sorok szerzőjéhez az érdeklődők és tanácsadással szives segítséget adók véleményeiket mielőbb elküldenék. A beérkezett vélemények és javaslatok a naptár megbizandó szerkesztőjének lesznek kiadva figyelembevétel végett.

Mi a közjegyzők naptárát a következő tartalom szerint képzeljük megvalósítandónak:

1. Előszó.
2. Naptár az 1917. évre.
3. Új póstai díjtáblázatok.
4. Új bélyegilletékfokozatok.
5. Sorsolások az 1917. évben.

6. Előjegyzési naptár.
 7. Igazságügyi m. kir. ministerium.
 8. Kir. Curia.
 9. Kir. Közigazgatási bíróság.
 10. Kir. Hatásköri bíróság.
 11. Kir. Koronaügyészség és főügyészségek.
 12. Kir. Itélőtáblák.
 13. Kir. Törvényszékek és elnökei.
 14. Kir. Járásbíróságok, telekkönyvi hatóságok a bírák számának feltüntetésével.
 15. Kir. Közjegyzői kamarák és kamarai választmányok.
 16. Kir. közjegyzőségek kamarák szerint, közjegyzők, s az ügyforgalom feltüntetése.
 17. Közjegyzők neve, életkora, a közjegyzői s más praxis évszáma.
 18. Helyettesek és jelöltek neve, életkora, praxisa, működési helye.
 19. A közjegyzői díjszabás táblázata.
 20. A közjegyzőket érintő adóügyi szabályok és jogorvoslatok.
 21. Gyakrabban előforduló díj- és illetékszabályok és jogorvoslatok.
 22. A magyar közjegyzői intézmény rövid története.
 23. A közjegyzői rendtartás, eljárás és díjszabás reformkérdései.
 24. Az 1916. év magánjogi gyakorlatának fővonásai.
 25. Az 1916. év kereskedelmi és váltójogi gyakorlatának fővonásai.
 26. Ügyvédi kamarák és választmányok.
 27. Hites tolmácsok és szakértők jegyzéke.
 28. Budapesti árú- és értéktőzsde választott bírósága.
 29. Budapest és környékének kézbesítő közegei.
 30. A „Budapesti Közlöny“ hivatalos lap hirdetésének díjszabásai.
 31. Magyar jogi szaklapok.
 32. Horvát-szlavon törvénykezési szervezet.
 33. Bosznia-Herczegovina törvénykezési szervezete.
 34. Ausztria törvénykezési szervezete.
- Ezen tartalomjegyzéket kizárólagosnak nem tekintjük. A 32—34. pont alattiakat könnyen elhagyhatónak tekintjük, mint

olyanokat, melyek a közjegyzői praxisban ritkán szükségeltetnek. A 7—14. alattiak és 26. alattiaknak is csak el nem maradható vázát látjuk szükségesnek naptárunkban. Inkább, meggondolás és helyes útbaigazítás alapján, a naptár tartalmát mindaz töltse be, ami mindennapi praxisunknál állandóan felhasználható.

Felsőbirósági határozatok.

Hagyatéki eljárás.

211. Az örökösöknek az ezeket kétségtelenül megillető osztályrész jövedelmének az átadás előtti kiadhatása iránti birói intézkedés tárgyában az 1894:XVI. t.-cz. 75. §-a tartalmaz rendelkezést, de nem az elsőbiróság által tévesen hivatkozott 92. §, amely szakaszban foglalt és a leszármazók ideiglenes tartására szükséges összeg megállapítására és biztosítására vonatkozó intézkedés csak az esetre vonatkozik, ha zárlat lett elrendelve és ha az örökhagyó özvegye van a birtokban. Miután pedig a hivatkozott 75. § alapján hozott másodbirói végzés nem tartozik azon végzések közé, amely ellen az 1894:XVI. t.-cz. 124. §-a rendelkezése szerint, a harmadbirósághoz további felfolyamodásnak helye lenne, a felfolyamodásokat hivatalból visszautasítani kellett. (Curia 1915. okt. 6. Pk. VII. 4183. sz.)

*

212. Az 1894:XVI. t.-cz. 90. §-a alapján a hagyatéki vagyon biztosítása végett kért és ez alapon is elrendelt zárlat tárgyában hozott másodbirósági végzés nem tartozik a törvény 124. §-ának az 1912:LIV. t.-cz. 27. §-a intézkedésével nem érintett 5. pontjában felsorolt ama végzések közé, amely végzések ellen a harmadbirósághoz további felfolyamodásnak van helye. (Curia 1915. jul. 12. Pksz. 6104. sz.)

Czégügyek. Váltóóvás.

213. A Vt. 44. §-ának 2. bekezdése szerint az elfogadó elleni váltókereset fentartására, ha a telepes egyszersmind a váltó birtokosa is, óvás felvétele nem szükséges és csak abban az esetben, ha a telepített váltó a telepes váltóbirtokostól, az óvás felvételére rendelt határidőn belül óvás nélkül váltatik be, tartozik a visszaváltó az elfogadó elleni váltókereseti jogának a fenntartása végett a telepesnél óvást felvetetni. A F. K. és N. K. tanuk vallo-másai alapján ugyan megállapítható tény az, hogy a kereseti váltó a Magyar Országos Központi Takarékpénztár r. t. telepesnél, mint egyszersmind a váltó forgatmányosánál, a lejárat napján, vagyis 1913. márcz. 10. napján a felperes által rendezve lett s habár az esetben, amikor a telepített váltó a telepesnél a lejárat napján rendeztetik, a vélelem amellett szól is, hogy a kereseti váltó az óvás felvételére rendelt egész idő alatt nem volt a telepes birtokában, minélfogva a szóbanforgó esetben a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy a kereseti váltó az óvásra rendelt egész idő tartama alatt a telepes birtokában volt, ennek daczára alaptalan alpereseknek az a kifogása, hogy felperes a váltó kereseti jogát az óvás felvételének az elmulasztása miatt elvesztette: mert a fenti tanu vallomása alapján tény az is, hogy a kereseti váltó a rendezés daczára az óvás felvételére rendelt egész határidő alatt a telepes birtokában volt s hogy még a lejárat napján rendezett kereseti váltó csak az óvás felvételére rendelt határidő eltelte után, tehát oly időben jutott a felperes tényleges birtokába, mikor már az óvás felvehető nem volt; a váltótörvény 44. § 2. bekezdésének az a kifejezése pedig, „ha a telepes egyszersmind a váltó birtokosa is“, nem azonos jelentőségű a váltótörvény 36. §-ában szabályozott tulajdonosi minőséggel s így egymagában az a tény, hogy a telepes váltóbirtokosnál a váltó a lejáratkor rendeztetik, ennek birtokosi minőségét meg nem szünteti és a rendező váltó ennek birtokosi minőségét meg nem állapítja s ezért az a bizonyított tény, hogy felperes, mint előző, a kereseti telepített váltót a telepes váltó-birtokosnál, mint forgatmányos-tulajdonosnál a lejárat napján megfelelő egyenértékű más váltónak a beküldésével rendezte, a telepes Magy. Orsz. Közp. Takarékpénztár r. t. birtokosi minőségét meg nem szüntette. (Curia 1916. febr. 4. Rp. IV. 7351/915. sz. a.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

214. A szóbeli végrendelet érvényességéhez nem feltétlenül szükséges, hogy örökhagyó a törvény szavaival jelentse ki azt, hogy a tett végrendelet az ő szóbeli végrendelete, — hanem elegendő már az is, ha akaratának nyilvánításából és az ezzel összefüggő kijelentéseiből megállapítható, hogy szóbeli végrendeletet kívánt tenni s a szóval tett végrendeletét szóbeli végrendeletnek tekintette.

Ezzel a jogszabállyal szemben tehát a felebbezési bíróság az 1876. évi XVI. törvénycikk 15. §-ában foglalt rendelkezést sértette meg azzal a jogi álláspontjával, amely szerint a szóbeli végrendelet érvényességéhez — ha bárminő formában, vagy bárminő szavak használásával, de mégis az a kijelentés szükséges, hogy nyilatkozatát szóbeli végrendeletnek kívánja tekinteni. (Curia 1916. október 18. 2778. sz.)

*

215. Törvényes joggyakorlatunk értelmében a kiskorúak korlátolt cselekvőképessége a 12 év betöltésével kezdődik, következésképp a kiskorúak végrendeletképesége is ebben az életkorban áll be és ebbeli joguk gyakorlásában az 1876. évi XVI. törvénycikk 21. §-a értelmében csak annyiban vannak korlátozva, hogy a 18 éven alóli kiskorúak érvényesen csak közvégrendeletet tehetnek. Alaptalan tehát felperesnek az a felülvizsgálati panasza, hogy a felebbezési bíróság anyagi jogszabályt sértett meg azért, hogy a 13 éves örökhagyó által alkotott végrendeletet végrendeletképeség hiányából érvénytelennek nem nyilvánította. De nem bír alappal felperesnek az a további felülvizsgálati panasza sem, hogy a felebbezési bíróság a tényállást nyilvánvalóan helytelen ténybeli következtetéssel állapította meg abban az irányban, amely szerint az örökhagyó a végrendelet tétele idejében beszámítható állapotban volt, és hogy ekként végrendeletét akaratának önálló elhatározásából tette meg; alaptalan pedig ez a panasz azért, mert a felebbezési bíróság a tényállást e részben nem ténybeli következtetések útján, hanem a per során kivett tanuvallomások, tehát közvetlen bizonyítékok nyomán állapította meg. (Curia 1916. október 17. 3018. sz.)

*

216. A birói gyakorlat által elfogadott jogszabály szerint a végrendelet érvényességének megtámadásánál egyedül az az ok szolgálhat az ítéleti döntés alapjául, amelyet a végrendeletet támadó fél érvénytelenségi okul felhozott. (Curia 1916. jun. 6. P. VI. 2114/1916. sz.)

*

217. Tekintve, hogy az a kérdés, van-e a kérdéses végrendelet záradékkal ellátva, avagy nincs, annak érvényességére nézve azért közömbös, mert a végrendelet záradékolása a végrendelet kellékei közé nem tartozik; tekintve, hogy néhai M. Ferencz a megállapított tényállás szerint végrendeletét mint hadbavonult tartalékos honvéd alkotta, az tehát kiváltságos írásbeli végrendeletnek tekintendő, hogy továbbá tényként meg van állapítva az is, hogy a végrendeletet M. Ferencz sajátkezüleg aláírta és hogy azt három tanu előttemezte s illetve aláírta; a kir. Curia úgy találta, hogy a végrendelet az 1876 : XVI. t.-cz. 30. §-ának teljesen megfelel és hogy a felebbezési bíróság jogszabályt sértett meg akkor, mikor a felperesek által megtámadási alapul megjelölt okokon felül még az 1876 : XVI. t.-cz. 5. §-ában megjelölt egyéb kellékekre is kiterjeszkedett. (Curia 1916. jun. 6. 2114/1916. sz.)

*

218. I. A közös végrendelet csak akkor bír öröklési szerződés jellegével, ha a végrendeletképezők a visszavonás jogáról lemondanak, minélfogva az ilyen közös végrendelet egyoldaluan vissza nem vonható. Minden más közös végrendelet még akkor is, ha kölcsönös és viszonyos intézkedéseket is tartalmaz, a házastársak életében mindegyik házastárs által a másik házastárs tudta és értesítése nélkül egyoldaluan is visszavonható. — II. Ingatlanra vonatkozó örökösödési perben az ítélet nem bekebelezésre alkalmas okirat kiadására, hanem az örökös bejegyzésének tüzésére szól. (Curia 1916. aug. 30. 3418/1916. sz.)

*

219. Háború alkalmával a csapatok hadilábra állításának időpontjául, amelytől kezdve az 1876. évi XVI. t.-cz. 29. §-a értel-

mében, a véderőnek ezen csapatokhoz osztott tagjai kiváltságos végrendeletet tenni jogosítvák, azt a napot kell tekinteni, amelyen az illető csapatra vonatkozóan a mozgósítási legfelsőbb parancs kiadatott. Az érvényesen létrejött kiváltságos katonai végrendelet hatálya nem szűnik meg abban az esetben, ha a végrendeletet a háború tartama alatt ideiglenesen szabadságolták. (Curia 1916. május 23. 1541/1916. sz.)

*

220. A túlterhelt hagyatékot az örökös nem rendezheti tetszése szerint, hanem a hagyatéki hitelezőknek aránylagos kielégítése céljából a hagyatékra csődöt kell kérnie. Ha ezt, valamint az összes hitelezők közbenjöttével az arányos kielégítésnek csődön kívüli megkísérlését elmulasztja, úgy az örökös a kielégítéshez nem jutó hagyatéki hitelezővel szemben nemcsak a csőd esetén erre jutó hányad, hanem a hitelező teljes követelése erejéig személyesen felelőssé válik. Ez a felelősség hasonló mértékben terheli a hagyatéki vagyonhoz tartozó valamely érték rosszhiszemű megszerzőjét a megszerzett érték erejéig. (Curia 1916. február 8. 3138/915. sz.)

*

221. Az id. törv. szab. 14. §-a értelmében a szerzeményi vagyonban a leszármazók hátrahagyása nélkül elhalt örökhagyó után a törvényi öröklési jog a hátramaradt hitvestársat illeti meg és pedig az állandó bírói gyakorlat szerint még akkor is, ha ez az örökhagyóval a házastársi együttélést bármikor is megszakította s e részben a vétkesség őt terheli. (Curia 1916. szeptember 26. 3237. sz.)

*

222. Ha az ajándékozó meghatározott rendeltetésű épület céljára adja a telket és megtiltja, hogy az más célra használ-tassék, ezzel a rendelkezéssel az ajándékozott vagyon alapítvány-szerű jelleget kap s ha a telek ettől a rendeltetéstől elvonatnék, az ajándékozó örökösei jogaikat keresettel érvényesíthetik. (Curia 1916. febr. 1. 8771/1915. sz.)

*

223. Nem ági vagyon az, amelyet az örökhagyó örökös-társaitól való megváltás útján szerzett. Ha az ingatlan részben ági, de nagyobb részben szerzeményi vagyon, az a szerzeményi örökösöt illeti, aki köteles az ági örökösnek a telekből erre eső részesedés értékét megtéríteni. (Curia 1916. aug. 29. 3086/916. sz.)

*

224. A megmaradó vagyonra szorítkozó utóörökösnevezés (fidei commissum eius quod supererit) esetében sincs jogosítva az előörökös arra, hogy az örökséget ingyenes rendelkezésekkel csökkentse. (Curia 1916. jun. 21. 2779/1916. sz.)

*

225. Kiskorú örökös még gyámhatósági jóváhagyás mellett sem kötelezheti magát arra, hogy az örökhagyó tartozásaiért nemcsak az örökség erejéig, hanem egész vagyonával legyen felelős. (Curia 1916. máj. 30. 1816/1916. sz.)

*

226. Az osztrák polgári törvénykönyv 754. és 756. §-ának egybevetéséből kitűnőleg a törvénytelen gyermek csak anyjával áll közvetlen örökösödési kapcsolatban, ennél fogva a törvénytelen gyermek csak anyja után és viszont a törvénytelen gyermek után csak anyja jogosult örökösödni, ellenben a törvénytelen gyermek és elhalt anyja rokonai közt még akkor sincs közvetlen örökösödési kapcsolat, ha ezek a közös anya gyermekei; következőleg a törvénytelen gyermeknek az anyai féltestvér után sincs öröklési jogosultsága, mert előbb elhalt anyját az öröklésben nem képviseli. (Curia 1916. szept. 20. 4130/1916. sz.)

*

227. A halálesetre szóló rendelkezések magyarázatánál a közelebbi megjelölés nélkül örökösül kijelölt leszármazókra vonatkozó az a jogszabály, amely szerint kétség esetében vélelmezendő,

hogy a rendelkező fél az általa örökösül vagy utóörökösül általánosságban kijelölt leszármazók közül, annak további leszármazóját, aki a rendelkezés után az örökösödés megnyitása előtt meghalt vagy egyébként kiesett, az elődjének szánt részesítés erejéig helyettesíteni kívánta, csak a kedvezményezett örökös vagy utóörökös ivadékai javára alkalmazható, mert csak ezeknél indokolt az a föltevés, hogy a végrendelkező azt a gondoskodást, amelyben gyermekeit vagy unokáit részesítette, ezek korábbi elhalálása esetében leszármazóikra is kiterjeszteni kívánta.

Ebből pedig okszerűen következik, hogy az örökbefogadott gyermekre ez a jogszabály alkalmazást nem nyerhet még abban az esetben sem, ha ő egy másik gyermek vagy unoka révén egyúttal a végrendelkezőnek leszármazója is.

Mert ellenkező esetben az a helyzet állana elő, hogy az örökbefogadott gyermek vagy annak leszármazója, aki egyébként csak az örökbefogadóval szemben nyer jogokat, örökösödnék olyan vagyonban is, amely az örökbefogadó hagyatékához nem tartozik; s mert másrészt ugyanő az örökbefogadó révén a végrendelkező után ennek az örökbefogadásával azonos fokú más vér szerinti örökösével vagy utóörökösével szemben oly előnyökhöz juthatna, amely őt egyébként nem illetné s amelyre a végrendelkező nem is gondolhatott. (Curia 1916. június 15. 2140/1916. sz.)

*

228. I. Az 1840 : VIII. t.-cz. csak a volt jobbágyokra vonatkozik; annak rendelkezéseit tehát nem lehet a városi polgárok után maradt özvegyek özvegyi jogának meghatározásánál alkalmazni. Ennélfogva az olyan özvegynek az özvegyi jogát, akinek férje városi polgár volt, csak annyiban lehet korlátozni, amennyiben a vagyon jövedelméből az ő lakással és illő tartással való ellátásán felül még felesleg marad. — II. Az özvegyi jog korlátozásának kérdésénél nemcsak a hagyatékul maradt vagyonnak, hanem az örökhagyóval szerzett vagyonból közszerzemény címén az özvegynek tulajdonul jutó vagyonnak a jövedelmét is számításba kell venni. (Curia 1916. máj. 30. 1282/1916. sz.)

*

229. I. A férj — nejének beleegyezésén kívül — csak akkor van jogosítva magát a hozományt a nejének gyógyításával felmerült költségekre fordítani, ha azok saját vagyonának, keresetének és a hozománynak jövedelméből nem voltak fedezhetőek, egyéb-

ként azonban azokat a költségeket sajátjából köteles viselni, mivel nejét betegségében a férj köteles gyógykezeltetni. — II. Nincs oly jogszabály, amely szerint a hozományra vonatkozó jogigényét a házassági bontóperben nem érvényesítő nő hozományáról lemondottnak tekintendő. (Curia 1916. ápr. 27. 782/1916. sz.)

*

230. A házastársak külön vagyonához tartozó erdőnek a házasság tartama alatt történt értékesítéséből származó jövedelme a közszerzemény javára csak abban a részében számítható, amely abból a vágási időszak tartamának s ebben az időszakban a faállomány évenkénti értékesedésének figyelembevételével a házasság megkötését követő időre aránylag jut s a többlet a külön vagyonhoz tartozik. (Curia 1916. jun. 20. 2843/1916. sz.)

*

231. I. Az özvegyi jog nem házassági vagyoni jogi igényt, hanem örökösödési igényt ad. — II. Midőn az özvegyi joggal terhelt dolog határozatlan időre szóló bérleti, haszonbéri vagy használati szerződés alapján van másnak birtokában és ezen szerződésnek felmondás útján megszüntetése a tulajdonosnak is jogában állott, a szerződést joghatályosan az özvegy is felmondhatja. (Curia 1916. április 26. 1078/1916. sz.)

*

232. Hitvestársi örökösödésnek nemcsak a házastársak együttélése tartama alatt szerzett, vagyis közszerzeménynek minősülő vagyona, hanem az elhalt házastársnak bármely más minőségű szerzeményi vagyonára is van helye akkor, ha az elhalt házastárs után leszármazó örökös és érvényes végrendelet nem maradt s a túlélő házastárs hitvestársi örökösödési jogosultságára az a körülmény sincs befolyással, hogy a házassági együttélés közössége az ő hibájából vagy vétkezőségéből szűnt meg. (Curia 1916. jun. 6. 2596. sz.)

*

233. Az özvegyi jog szabályaival nem ellenkezik az özvegyi haszonélvezeti jognak olyan korlátozása, hogy az özvegy a haszonélvezett javak tiszta jövedelméből a kiszámított megfelelő részt járadék formájában juttassa a korlátozásra jogosult leszármazónak. Az özvegy arra az időre, amíg özvegyi joga korlátozva nem volt, elvont hasznót a korlátozásra jogosultaknak fizetni nem köteles. A korlátozott özvegyi jog mértékének meghatározásánál az özvegy külön vagyonának a jövedelme is számbaveendő. (Curia 1916. aug. 29. 2673/1916. sz.)

*

234. A vagyontalan és keresetképtelen özvegy férjének atyjától özvegyi tartást követelhet, ha az özvegyi vagyonnal nem bíró férj az apai házhoz az apai vagyonba, az apa beleegyezésével vitte a feleségét. (Curia 1916. szept. 19. P. I. 3574/1916.)

*

235. Az utólagos házasság általi törvényesítésnek előfeltétele, hogy maguk a szülők, vagyis azok lépjenek egymással házasságra, akik a házasságon kívül született gyermeket nemzették. Ebből következik, hogy az apának, vagyis a házasságra lépő férjnek az a nyilatkozata, amely szerint a házasságon kívül született gyermeket a saját gyermekének ismeri el, a házasság megkötése esetében sem bír önmagában véve törvényesítő hatállyal, hanem csak jogi vélelmet állapít meg amellet, hogy a gyermek valóban tőle származik; — ez a jogi vélelem azonban nem zárja ki az ellenkezőnek, vagyis annak bizonyítását, hogy a házasságon kívül született gyermek nem tőle, hanem más férfitől származik. (Curia 1916. okt. 17. 5905. sz.)

*

236. Ingatlanra nézve a tulajdonközösségnek árverés útján való megszüntetését ez idő szerint kérni nem lehet, mert a jelenlegi háborús idő az árverés megtartására alkalmatlan. (Curia 1916. jun. 14. 10,977/1915. sz.)

*

237. A bíróság a gondnokolt nevében megkötött és gyámhatóságilag jóváhagyott vagyónátruházási szerződésre vonatkozólag, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás mérvét — az aránytalanság szempontjából — vizsgálni jogosult. (Curia 1916. márczius 22. 10,721/915. sz.)

*

238. A takarékbetétkönyv bemutatóra szóló értékpapír akkor, ha magában a könyvecskében fel van tüntetve, hogy a betétkönyvecske előmutatója jogos tulajdonosnak tekintetik, akinek kezéhez a tőke és kamat kifizettetik, tekintet nélkül arra, hogy mely névre vagy jelre van a könyv kiállítva. Az ekkép kiállított betétkönyvecske, amely mellett elhelyezett betétre nézve a betevő azzal a fentartással sem élt, hogy a betét kizárólag csak neki magának fizetessék vissza, nemcsak jogot ad a kiállító pénzintézetnek, hogy a betétkönyvecske bemutatójának a betét összegét kifizetheti, hanem ez a könyvecske jogszerű és jóhiszemű birtokosával szemben feltétlen kötelezettsége is. (Curia 1916. szept. 20. 604/1916. sz.)

*

239. Öt éves, tehát nem hosszabb lejáratú kölcsön esetében, tekintet nélkül a kikötött kamatláb magasságára, a kölcsönnek a kikötött idő lejártá előtt való visszafizetése esetére kártalanítási (storno) díj joghatályosan ki nem köthető. (Curia 1916. szept. 28. 1901/1916. sz.)

*

240. Az egyetemleges kötelem nemcsak a felek kifejezett akaratából, a törvény különös rendelkezéséből vagy tiltott cselekményből eredhet, hanem keletkezhetik magából a jogügylet természetéből és a jogügylet tárgyának jogi oszthatatlanságából is. Egyetemleges felelősséget állapított meg a bíróság a nő terhére, a férj által rendelt épület munkadíjáért, mert az épület a nő telkén épült, a nő az építkezésről tudott és az épületbe férjével együtt beköltözött. (Curia 1916. máj. 2. 814/1916. sz.)

*

Közlemények.

Az óvás felvétele határidejének meghosszabbítása. (A m. kir. ministeriumnak 3858/1916. M. E. rendelete, a váltók, kereskedelmi utalványok és közraktári jegyek bemutatásának és az ily papirokra vonatkozó óvás felvételének határideje tárgyában.)

A m. kir. ministerium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott 1912: LXIII. t.-cz. 16. §-ában, valamint az ezt kiegészítő 1914: L. t.-cz. 14. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli:

1. §. A lejárt, valamint az 1917. évi február hó 28. napjáig bezárólag lejáró váltó, kereskedelmi utalvány és közraktári jegy tekintetében a fizetés végetti bemutatásra és a fizetés hiánya miatti óvás felvételére a 2807/1915. M. E. számú moratoriumfeloldó rendeletben és az ezt kiegészítő 3926/1915. M. E. 532/1916. M. E., 1547/1916. M. E. és 2648/1916. M. E. számú rendeletekben vagy a törvényben megszabott határidő 1917. évi márczius hó 3. napjáig bezárólag meghosszabbítatik. Ugyanezen idő alatt történhetik az említett papirok tekintetében a névbecsülési fizetés végetti bemutatás.

A moratoriumfeloldó rendelet 24. §-ának szabályai az előbbi bekezdésben említett papirokra általában kiterjednek.

2. §. Ez a rendelet nem érinti a halasztás alá eső váltók, kereskedelmi utalványok és közraktári jegyek tekintetében a moratoriumi rendeletekben, valamint a moratoriumfeloldó és az erdélyrészi moratoriumi rendeletben megállapított szabályokat.

3. §. Ez a rendelet 1916. évi december hó 1. napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra is kiterjed.

Budapest, 1916. évi november hó 21. napján.

*

A lakásbéremelések és felmondások korlátozása. A lakásbéremelések és felmondások korlátozása, valamint a közintézmények részére kötött bérleti szerződések meghosszabbítása dolgában a m. kir. kormány 3787/1916. M. E. szám alatt a következő rendeletet bocsátotta ki:

A m. kir. ministerium a háború esetére szóló kivételes intézkedésekről alkotott törvényes rendelkezések alapján a következőket rendeli:

1. §.

Oly lakásoknak és velük együttesen bérelt helyiségeknek bérét, amelyeknek évi bérösszege a lakásbéren felül fizetett járulékokkal együtt a jelen rendelet életbeléptekor Budapesten ötezer koronát, 20.000-nél nagyobb lakószámú helyiségekben háromezeröttszáz koronát, ennél kisebb helyiségekben kétezeröttszáz koronát meg nem halad, a ministerium további rendelkezéseig tekintet nélkül a bérleti és bérfizetési időszakokra (évi, félévi, negyedévi, havi, heti lakások) a lakásnak akár jelenlegi, akár új bérlőjével szemben nem lehet magasabb összegre emelni vagy magasabb összegben megszabni annál a legmagasabb összegnél, amely az 1914. évi február hó 1. napjától 1916. évi november hó 1. napjáig bezárólag terjedő időbe eső valamelyik bérleti időszakban, ideértve az 1916. évi november hó 1. napjával kezdődő bérleti időszakot is, az illető lakásra nézve bérül volt kikötve.

Ugyanez a szabály az évi bér összegére való tekintet nélkül irányadó, az olyan bérlővel szemben, aki a lakást egyúttal keresetszerű foglalkozásának céljára is használja.

A jelen § rendelkezései nem adnak jogot a lakbér emelésére, amennyiben ez a szerződés vagy a lakbérleti szabályok értelmében ki van zárva; viszont azonban nem érintik az 1916. évi november hó 1. napja előtt több évre kötött bérleti szerződéseknek azokat a rendelkezéseit, amelyek a bér-emelkedést előre megszabják.

2. §.

Az 1. §-ban említett lakás bérbeadója, ha a bérlőnek akár a bérösszeg, akár külön járulék fejében fűtést is szolgáltat, a bért vagy a fűtésért járó ellenszolgáltatást az 1. §-ban megállapított mértéken felül legfeljebb a bér és a fűtésért járó ellenszolgáltatás együttes összegének 5%-áig terjedő összeggel emelheti. Ha a bérbeadó a fűtésen felül meleg vizet is szolgáltat, ezen a címen az emelés még további 1%-ig terjedhet.

Az üvegbiztosítás címén kikötött járulékot a bérbeadó az általa tényleg fizetett összeg erejéig emelheti.

3. §.

Az 1. § alá eső lakások bérletét a bérbeadó vagy az, aki az ingatlan elidegenítése vagy más körülmény folytán helyébe lépett, felmondással a ministerium további rendelkezéseig nem szüntetheti meg, kivéve azt az esetet, ha a bérbeadó a bérletet a bér nemfizetése vagy egyéb ok miatt a szerződés vagy a fennálló jogszabályok értelmében rendkívüli vagy rögtöni hatályú felmondással, vagy a határozott időre kötött bérleti szerződésben megállapított különös felmondási okok alapján megszüntetheti.

Határozott időre kötött ily bérlet a szerződési időtartam lejártával a jelen rendelet erejénél fogva határozatlan időtartamra, egyébként az eddigi feltételek mellett meghosszabbítatik, ha a bérlő erre vonatkozó kívánságát a lejáratot megelőzően abban a határidőben közli a bérbeadóval, amely a határozatlan időre bérelt ugyanoly bérösszegű évi lakások felmondására nézve az illető helyen meg van állapítva.

Az előbbi bekezdések rendelkezései nem zárják ki az 1. és a 2. § szerint megengedett béremelést, ezt azonban a bérbeadónak a szokásos felmondási időben előre kell a bérlővel közölnie.

Az 1. § alá eső lakás bérlője a bérlet ideje alatt csak oly javítási vagy helyreállítási munkálatok teljesítését követelheti, amelyek a lakás használhatósága végett elkerülhetetlenül szükségesek.

Ha az ingatlan elidegenítése vagy más körülmény folytán más lép a bérbeadó helyébe, az új jogosult a jelen §-ban megállapított korlátozásra tekintet nélkül élhet felmondással azokra a lakásokra nézve, amelyekre saját maga és családja részére van szüksége.

4. §.

Nem esik a jelen rendelet 1—3. §-aiban megállapított korlátozások alá:

1. a nem lakásul (üzlet, raktár vagy iroda céljára) kibérelt helyiség bérlete, kivéve ha az lakással együttesen tárgya a bérletnek;
2. az újonnan keletkezett vagy olyan lakások bérlete, amelyek az 1914. évi február 1. napja és 1916. évi november 1. napja közötti idő alatt egy bérleti időszakban sem voltak bérbeadva;
3. a nyári lakások bérlete;
4. a bútorozott lakások bérlete;
5. az albérlet.

Olyan lakás, amely a jelen rendelet életbeléptekor gyakorlatban volt használati mód szerint egész éven át lakásul szolgál, e rendelet szempontjából nyári lakásnak nem tekinthető akkor sem, ha utóbb nyári lakásként adják is bérbe.

Az 5. pont alól ki vannak véve és ehhez képest az 1—3. §-ok rendelkezései alá tartoznak az olyan főbérlővel kötött albérletek, aki több lakásból álló házat vagy a házban több lakást avagy saját szükségletét meghaladó területű lakást haszonszerzés végett bérel abból a célból, hogy azt bútorozatlanul másoknak bérbeadja. Az ilyen főbérlővel szemben a bérbeadó az 1—3. §-okban megállapított korlátozásokhoz van kötve, tekintet nélkül a főbérlő által fizetett bér nagyságára.

5. §.

A közhivatal, kir. posta-, táviró- és távbeszélő hivatal, ideértve a szerződéses alkalmazott (postamester) vezetése alatt álló postahivatalt is, vagy más közintézmény mint bérlő által kötött bérletet a bérbeadó fel nem mondhatja.

Határozott időre kötött ily bérlet a szerződési időtartam lejártával a jelen rendelet erejénél fogva határozatlan időtartamra, egyébként az eddigi feltételek mellett meghosszabbíttatik, ha a bérlő erre vonatkozó kívánságát a lejáratot megelőzően abban a határidőben közli a bérbeadóval, amely a határozatlan időre bérelt ugyanoly bérösszegű helyiségek felmondására nézve az illető helyen meg van állapítva. Ha ez az idő a jelen rendelet életbelépte előtt már eltelt, a bérlő a szerződés meghosszabbítására vonatkozó kívánságát a jelen rendelet életbeléptétől számított nyolcz nap alatt köteles a bérbeadóval közölni.

6. §.

Ha a felek a bért a jelen rendelet ellenére a megengedett mértéket meghaladó összegben állapították meg, a bér a jelen rendelet erejével fogva a megengedett legmagasabb mértékre száll alá.

A bérlő az esetleg fizetett többletet a fizetés napjától számított törvényes kamatával együtt visszakövetelheti. Ez a követelés a fizetés napjától számított egy év alatt elévül.

7. §.

A jelen rendeletnek a béremelés korlátozására vonatkozó rendelkezései kiterjednek azokra a béremelésekre és bérszerződésekre is, amelyekben a felek 1916. évi október 31. napja után a jelen rendelet életbelépte előtt az ezt követő időre vonatkozólag megállapodtak.

8. §.

A jelen rendelet erejénél fogva hatályát veszti minden felmondás, amely 1916. évi október 31. napja után a jelen rendelet életbeléptét megelőzően oly lakásra nézve történt, amelynek bérletét a bérbeadó a jelen rendelet 3. §-a értelmében felmondással meg nem szüntetheti. A bérlő azonban a jelen rendelet életbeléptétől számított nyolcz nap alatt felmondással élhet, ha a lakást megelőzően akár ő, akár a bérbeadó felmondotta. A bérbeadó korábbi felmondását ezen idő alatt csak azokban az esetekben ismételheti, amelyekben a felmondásra a jelen rendelet 3. §-a szerint jogosult.

Hatályukat veszti továbbá azok a bérleti szerződések, amelyeket a felek 1916. évi október 31. napja után a jelen rendelet életbeléptét megelőzően oly lakás bérletére vonatkozólag kötöttek, amelynek bérletét a bérbeadó a jelen rendelet 3. §-a értelmében felmondással meg nem szüntetheti.

Ha a bérbeadó olyan lakásra vonatkozólag, amely bérbe van adva és amelynek bérletét a jelen rendelet 3. §-a értelmében felmondással meg nem szüntetheti, más bérlővel 1916. évi november 1. napja előtt újabb bérleti szerződést kötött, ezt a bérleti szerződést a 3. §-ban vagy a szerződésben megállapított korlátozásra tekintet nélkül, a jelen rendelet életbeléptétől számított nyolcz nap alatt felmondással megszüntetheti.

9. §.

Ha a bérbeadó az 5. §-ban említett bérletet már a jelen rendelet életbelépte előtt az ezt követő időre felmondta, a bérlő — feltéve, hogy a bérbeadó a helyiséget még másnak bérbe nem adta — a felmondás ellenére is a szerződés fentartását kívánhatja, ha ezt a kívánságot a jelen rendelet életbeléptét követő nyolcz nap alatt a bérbeadóval szemben kijelenti.

A 8. § utolsó bekezdésének rendelkezése abban az esetben is irányadó, ha a bérbeadó közhivatal vagy közintézmény céljára bérelt oly helyiséget adott a jelen rendelet életbelépte előtt másnak bérbe, amelyre nézve a bérleti viszony meghosszabbítása az 5. § második bekezdése alapján áll be.

10. §.

Aki a jelen rendelet 1. vagy 2. §-ának rendelkezését megszegi vagy bármi módon kijátsza, kihágást követ el és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha megállapítható annak a nyereségnek mennyisége, amelyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, a pénzbüntetés az előbbi bekezdésben meghatározott összegen felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi állami rendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrségnek hatáskörébe tartozik.

11. §.

A belügyminister és az igazságügyminister egyetértőleg kibocsátott rendelettel a lakás és egyéb helyiség bérletéből eredő kérdések kiegyenlítésére egyeztető vagy választott bíróságként döntő bizottságot vagy hatóságot állapíthat meg és az erre vonatkozó eljárást szabályozhatja.

12. §.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya Horvát-Szlavonországokra nem terjed ki.

Budapest, 1916. évi november 12. napján.

*

Hivatalos értékpapir-árfolyamok. A legutolsó hivatalos tőzsdei árfolyamjegyzék 1914. július 25-én jelent meg. Azóta a papirok értékelése teljesen új alapokon történik, és ha az utolsó árfolyamlistát átolvassuk, fogalmat nyerünk arról a hatalmas változásról, melyet a háború az értékpiacon előidézett. Az értékpapir-spekulánsok — amennyiben a tőzsdével bizonyos érintkezésben vannak — félig-meddig tájékozva vannak papirjaik értéke tekintetében, a nagyközönség azonban híján van minden megbízható tájékoztatásnak. A bíróságoknál, hagyatékok felosztásánál, örökösödésnél és eladásoknál még mindig a régi hivatalos, de túlhaladott árfolyamok a mérvadók. A kincstár is károsodik, mert vagyonátruházásoknál az 1914. július 25-iki cursusok vétetnek figyelembe, ezek pedig átlag sokkal alacsonyabbak a mostaniaknál. A jelenlegi árfolyamok csak magánközlések, melyeknek semmiféle hivatalos jellegük nincsen.

Nyilvánvaló, hogy ez az állapot előbb-utóbb zavarokra vezet, miért is tőzsdei és bankkörökben mozgalom indult meg arra nézve, hogy 1916. december 31-én, az aznapi magánforgalmi cursusok

alapján, egy hivatalos árfolyamlista fixiroztassék és publikáltassék (a magánforgalmi cursusok közlése meg van tiltva). Erre a hivatalos megállapításra a vagyonadó kivetése okából is szükség lesz.

Mint értesülünk, a pénzügyminister hajlandó honorálni a tőzsdei és bankköröknek a hivatalos árfolyamok megállapítására irányuló kívánságát, annál is inkább, minthogy ez a kincstár érdekeinek is megfelel. A hivatalos árfolyamok a tőzsdetanács, az értékpapirkereskedők egyesülete és a kormány delegáltjai közbejöttével fognak megállapíttatni. A pénzügyminister természetesen fenntartja magának a jogot, hogy a listán correcturát tegyen. Az így készült listával mintegy hivatalos sanctiót nyernének az eddigi magánforgalmi kötések és magánkursusok.

Bécsi pénzügyi körökben szintén mozgalom indult meg arra nézve, hogy 1916. december 31-én hivatalos árfolyam adassék ki. A német birodalmi gyűlés pedig törvényt szavazott meg, mely felhatalmazza a kancellárt és a szövetségtanácsot, hogy 1916. december 31-én hivatalos árfolyamokat állapíthasson meg.

*

Külföldön tartózkodó, kétes illetőségű kiskorúra nézve a gyámhatósági illetékeség megállapítása. (A belügyministernek 55,033/1916. sz. a. Sz. város árvaszékéhez intézett rendelete.)

Az árvaszékek illetékeségi köre az 1877: XX. t.-cz 198. §-a értelmében rendszerint csak a területükön községi illetőséggel bíró egyénekre terjed ki.

Ha valakinek községi illetősége vitás, a halasztást nem tűrő intézkedéseket a gyámhatósági illetékeségi vita eldőltségig, a 201. § értelmében az árvaszék köteles megtenni, melynek területén az illető egyén a gyámsági vagy gondnoksági eset felmerültekor tartózkodott.

A törvény arra az esetre, mikor valaki felett az illetékes gyámhatóság egyelőre meg nem állapítható, az illető egyén pedig az eset felmerültekor külföldön tartózkodott, nem rendelkezik.

Az 1911: XXIII. t.-czikkbe foglalt hágai nemzetközi egyezmény értelmében ugyan az ezt az egyezményt elfogadott államok területén tartózkodó állampolgáraink feletti gyámhatósági illetékeség czélszerűségi okokból a tartózkodási hely szerint illetékes külföldi gyámhatóságra engedélyem mellett átruházható, de az

említett nemzetközi egyezmény céljával és az idézett törvény célzatával ellenkeznek az, hogy a gyámhatósági illetékesség külföldi hatóságra, bár csak ideiglenesen is, csak azért ruháztassék át, mert valakinek községi illetősége, községeink gyakran szokásos húzódozása következtében hamarosan meg nem állapítható.

A szóban levő esetekben a gyámhatóságot megfelelő törvényes rendelkezés hiányában, az illetékességi vita eldőltségéig annak a hazai árvaszéknek kell gyakorolnia, mely a rendelkezésre álló adatok szerint a legvalószínűbben tartható illetékesnek.

A mondottakra való tekintettel és utalással az árvaszék 276/1915. számú jelentésére, a külügyminister úr átiratának és mellékleteinek visszavárólagos leküldése mellett felhívom az árvaszéket, hogy kiskorú Sz. C. M.-ra nézve a halaszthatatlan gyámhatósági intézkedéseket tegye meg és erről a külföldön tartózkodó érdekelteket a szabályszerű úton értesítse.

Amennyiben pedig az árvaszék, tekintettel a nagy távolságra, avagy egyéb körülményekre, különösen pedig akkor, ha a kiskorú személye és esetleges vagyona állandóan külföldön van és marad, a kiskorúra nézve célszerűbbnek találná, hogy a szóban levő kiskorú ügyeiben a hazai gyámhatóság helyett a tartózkodóhely hatósága járjon el, ebben az esetben annak rendje és módja szerint, közvetítésem mellett keresse meg az illető külföldi hatóságot az 1911:XXIII. t.-cikkbe foglalt hágai egyezmény 3. cikke értelmében való eljárásra.

Egyúttal megjegyzem, hogy kiskorú Sz. C. M. községi illetőségének megállapítása iránt intézkedni fogok, mivelből az ehhez szükséges iratokat ide mielőbb küldje vissza.

*

Gyámnak meghatalmazott általi képviselése. (A belügyministernek 1914. évi 160730. számú határozata.) Az 1877:XX. t.-cikk 89. §-a a törvényes képviseletnek felhatalmazott általi gyakorlását megengedi ugyan, de sem a felhatalmazott személyének megválasztása, sem a felhatalmazás körének vagy a felhatalmási jogviszonyból származó jogok és kötelezettségek megállapítása (egyes kivételes esetektől eltekintve) a gyámhatóság jóváhagyásához kötve nincsen. Ebből nyilvánvaló, hogy a törvény a gyám és a felhatalmazott közötti viszonyra általában befolyást

gyakorolni nem kíván; következésképp a gyámhatóság a gyám és felhatalmazottja közötti jogviszony elbírálását hatáskörébe sem vonhatja.

*

Új könyvek. *Dr. Móricz József* kassai kir. járásbíró, (ezidőszerint százados hadbíró), aki azelőtt mint kassai kir. közjegyző-helyettes a közjegyzői pályán működött és a közjegyzői gyakorlatnak már több értékes munkájával nagy szolgálatokat tett, most „Az örökösödési eljárás kézikönyve“ cím alatt az 1894: XVI. törvénycikket magyarázatokkal, a vonatkozó jogszabályokkal, joggyakorlattal és utalásokkal látta el. Minden gyakorlati kérdésre kiterjedő műve hézagot pótol és főleg a kir. közjegyzőknek tényleg nélkülözhetetlen kézikönyve lesz. Grill Károly könyvkiadóvállalatánál jelent meg mint a „Jogi zsebkönyvek gyűjteménye“ XVIII. kötete. Bolti ára 6 korona.

Dr. Kepes János győri kir. közjegyzőhelyettes, akinek irodalmi munkásságát lapunk olvasói is előnyösen ismerik, a „Bűnügyi Szemlé“-ben megjelent indokolással ellátott törvénytervezetét a fertőzés büntetéről különnyomatban adta ki.

*

Személyi hírek. *Pongrácz Kálmán* volt galgóczi kir. közjegyzőnek, a pozsonyi kir. közjegyzői kamara volt elnökének Ő Felsége a közjegyzői pályán szerzett érdemei elismeréséül a magyar kir. udvari tanácsosi címet díjmentesen a legkegyelmebben adományozni méltóztatott.

Dr. Róth Aurél sümegi kir. közjegyző a *Takáts Jenő* kir. közjegyző lemondása folytán megüresedett tapolczai kir. közjegyzőségre, *dr. Perger Elemér* petrozsényi kir. közjegyző pedig Duna-földvára helyezettett át.

Bolyó Kálmán szentesi kir. közjegyző elhalálozott.